

Digitális Bölcsészeti Bevezető

Tantárgyfelelős: Dr. Palkó Gábor
Részletes Kurzus Tematika
2022 ősz

09.21. Bevezető Alkalmom

Ismertetjük a kurzus elvégzéséhez szükséges tenni és tudni valókat, illetve a tanszék képzéseit. Végigvesszük a digitális bölcsészet alapfogalmait és fontosabb kutatási területeit.

09.28. A szemantikus web

Előadók: Szentkereszti Máté (ELTE BTK TTI), Vida Bence (ELTE DH)

Kulcsszavak: wikidata, szemantikus web, linked data, relációs adatbázisok, tudáshálók, sparql

Tartalom: Az előadás megismerteti a hallgatókat a szemantikus web alapfogalmaival, az internetes információ tárolás módszerével és lehetőségeivel. Bemutatjuk a wikidata struktúráját, amely a relációs adatbázis elvén alapuló, linked data modellel működő adatbázis. Végezetül megismerkedünk olyan kutatásokkal, amelyek ezt az adatbázist használják modellként, és ezzel sokkal több funkcióval bírnak, mint hagyományos társaik.

Ajánlott átnézésre: Az előadó adja meg.

10.05. Szöveghasonlósági vizsgálatok a gyakorlatban

Előadó: Timári Mária (ELTE DH)

Kulcsszavak: stilometria, szerzőségi vizsgálatok, markerek, feature-ök

Tartalom: Az előadás célja bemutatni a stilometria, azon belül is a szerzőségi vizsgálatok elméleti és történeti hátterét (nagy léptékben), főbb eredményeit, majd bemutatni néhány érdekes vizsgálatot.

Ajánlott átnézésre: Az előadó adja meg.

10.12. Hálózatelméleti bevezető

Előadók: Lengyel Balázs (KRTK KTI)

Kulcsszavak:

Tartalom:

Ajánlott átnézésre: Az előadó adja meg.

10.19. Digitális Filológia

Előadók: Fellegi Zsófia (PPKE BTK)

Kulcsszavak: digitális filológia, kritikai kiadás, szövegkiadás

Tartalom: Az előadás röviden bemutatja a digitális filológia történetét, sorra veszi az elmúlt évtizedek technológiai újításait. Az előadás során a hallgatók megismerkednek a filológia és a digitális filológia alapfogalmaival, valamint szemléletes példákon keresztül ismerhetik meg egy digitális kritikai kiadás publikálásának folyamatát.

Ajánlott átnézésre: <http://digipphil.hu/>
<https://textologia.unideb.hu/elektronikus-kiadasok/>
<https://magyar-irodalom.elte.hu/>

11.02. Archivált web a bölcsészeti kutatásban

Előadók: Sárközi-Lindner Zsófia (ELTE DH)

Kulcsszavak: webarchiválás; a web mint történeti forrás; webarchívumok kritikája; trendek a kutatásban

Tartalom: Az előadás röviden ismerteti az archivált webbel kapcsolatos, kutatók számára hasznos alaptudást, összefoglalja a gyűjtemények kutathatóságának lehetőségeit, rámutat a webarchívum kritikájának érdekes szempontjaira. Az előadás bemutatja továbbá a webes forrásokat alkalmazó inspiráló kutatási trendeket (online hírek, közösségi médiára).

Ajánlott átnézésre: Az előadó adja meg.

11.09. Adatvizualizáció

Előadó: Bátorfy Attila (ELTE Média és Kommunikáció Tanszék)

Kulcsszavak: adatvizualizáció, információábrázolás, alkalmazási területek, digitális bölcsészeti felhasználás

Tartalom: Az előadás összefoglalja az információábrázolás, ezen belül is az adatvizualizáció jelenlegi állapotát, eredményeit, alkalmazási területeit, továbbá bemutatja az adatvizualizáció a szövegábrázoláson túli digitális bölcsészeti hasznosíthatóságát, továbbá bemutatja az adatvizualizációban használatos ingyenes digitális eszközöket

Ajánlott átnézésre: Az előadó adja meg.

11.16. Számítógépes olvasás

Előadók: Horváth Péter (ELTE DH), Szemes Botond (ELKH BTK ITI)

Kulcsszavak: távoli olvasás, számítógépes nyelvészet, korpuszvizsgálat, irodalmi korpuszok, stilometria

Tartalom: Az előadás bemutatja a távoli olvasás módszertanát és alkalmazási területeit, illetve a távoli olvasás során használatos számítógépes nyelvészeti eljárásokat. Számos példán és esettanulmányon keresztül részletesebben kitér irodalmi szövegek számítógépes, kvantitatív vizsgálatának a lehetőségeire, valamint bemutatja a Digitális Bölcsészeti Tanszéken készített irodalmi korpuszok lekérdezőfelületeit is.

Ajánlott átnézésre: Az előadó adja meg.

11.23. Bevezetés a nyelvtechnológiába

Előadók: Dömötör Andrea (ELTE DH), Indig Balázs (ELTE DH)

Kulcsszavak: NLP, számítógépes nyelvészet, nyelvtechnológia, nyelvmodell, morfológiai elemzés, szófaji egyértelműsítés

Tartalom: Az előadás bevezető áttekintést ad a nyelvtechnológia és a számítógépes nyelvészet céljairól és módszereiről. Megismerteti a magyar nyelvi elemző eszközök használatát és működésük alapjait. A résztvevő hallgatók példákon keresztül kaphatnak inspirációt a számítógépes nyelvi elemzés felhasználási lehetőségeiről a saját érdeklődési területükön.

Ajánlott átnézésre: Az előadó adja meg.

11.30. Bevezetés a mesterséges intelligenciába

Előadó: Botzheim János (ELTE IK)

Kulcsszavak: MI alapok, háttér, történet, főbb témák megismerése

Tartalom: Az előadás bevezetést nyújt a mesterséges intelligenciáról. Történeti háttérrel is ismerteti. Felvázolja röviden a mesterséges intelligencia alakulását kezdve a szakértői rendszerekkel a gépi tanuláson át a modern mélyhálós architektúrákig.

Ajánlott átnézésre: Az előadó adja meg.

12.07. Befejező Alkalom

Teszt formájában felmérjük a hallgatók tárgyi tudását az előadások tartalmát illetően.

A hallgatók a teszteredmény alapján megajánlott jegyet kapnak.

Záró megjegyzések és a kurzus lezárása.

Kérdéseitekkel a következő e-mail címre írjatok:

vida.bence@btk.elte.hu